

ČESKÉ KOŘENY A ZÁHONY (FIALEK)

Barbara Semenov

Mám-li zůstat u metafory, těch záhonů v zahradě stromů vzrostlých ve světě z českých kořenů je už pět. Jejich zahradnice je vypěstovala za posledních deset let a všechny k nám promlouvají svojí hloubkou a naléhavostí. Jedná se o pět dokumentárních filmů, jejichž tvůrci – Martina Fialková a Tomáš Kubák - si zvolili v České republice dosud málo zpracované leč důležité téma. Jsou jím osudy a příběhy zajímavých lidí, kteří opustili vlast v dobách předchozího komunistického režimu, a kteří se v nové zemi nejen neztratili, ale ještě byli v adoptované domovině schopni mnoho dokázat.

Svoji kolegyni, novinářku Martinu Fialkovou jsem potkala před sedmi lety, když mne v rámci programu Mezinárodního českého klubu při časopisu Evy Střížovské Český dialog zpovídala v besedě „Austrálie je můj domov, Česko moje vlast“ v Městské knihovně v Praze. Již tehdy byl patrný její velký zájem o osudy krajanů, zejména emigrantů, kteří prošli onou jen těžce sdělitelnou zkušeností emigrace a integrace v cizí zemi. Martina tyto příběhy vyhledává a spolu s uměleckým objektivem kamery Tomáše Kubáka ojediněle zachycuje a předává českému divákovi ať již naší či mladší generace. Natočené filmy budí ohlas nejen mezi krajany na konferencích, ale rovněž mezi širokou veřejností díky jejich odvysílání Českou televizí.

Dokumenty mají stoupající tendenci síly výpovědí portrétovaných osobností novodobého exilu, - v minulém roce jsem byla nadšena celovečerním filmem natočeným ve Vancouveru a na jeho základě jsem oslovila Martinu, aby podobným způsobem vystopovala příběhy Čechů, kteří se odebrali ještě dál – k protinožcům. Jak napovídá časopis Čechoaustralán, výjimečných krajanů je zde také dost.

Martina Fialková se loni vypravila s kameramanem a zvukařem do Bruselu a jeho okolí, do Antverp a také do Lucemburska. Po dokumentech ze Švédska, Švýcarska, rakouské Vídně a kanadského Vancouveru vznikl tak v řadě již velkého cyklu pátý film, který nemohl mít lepšího data své premiéry (6. 6. 2018).

České kořeny, nezisková organizace sídlící v Praze oslavila v červnu desáté výročí existence uspořádáním festivalu, na který sezvala protagonisty všech svých snímků, spolu s krajany z celého světa i s příznivci v České republice. Zahájení festivalu proběhlo pod záštitou Senátu ČR v jeho Valdštejnském paláci a bylo umocněno zahajovacím koncertem dvanáctičlenného souboru Martinů Strings Prague pod vedením Jaroslava Šonského, předního českého a švédského houslového virtuosa. Brilantnímu provedení Dvořákovy Serenády E dur pro smyčce předcházely do programu více než vhodně zakomponované skladby právě dvou krajanů představených v dokumentech Českých kořenů – Jána Valacha z Belgie a Tomislava Vašíčka z Rakouska. Závěr koncertu patřil naší skladbě ze všech nejmilejší – písni Kde domov můj. Její vypovídající trvalá hodnota spočívá snad nejlépe v tom, že Čechům žijícím ve světě při ní pokaždé vlhne zrak.

V případě zahájení festivalu Českých kořenů byl tento vlastenecký sentiment ideálním úvodem k premiéře nového dílu Českých kořenů z Belgie a Lucemburska, který se opět vydařil – představitelé hlavních rolí měli všichni vedle neuvěřitelných životních příběhů velké charisma, svým osobním kouzlem doslova přitahovali divákovu pozornost k filmovému plátnu.

Jeho naprostou hvězdou byla Olga Schmalzriedová, dlouholetá předsedkyně spolku Beseda Brusel a učitelka českého jazyka, kterou jsem měla možnost poznat již dříve na konferencích zahraničních Čechů v Praze. Nesmírně sympatická žena se srdcem na pravém místě, myslím, že ji musí mít každý rád – je svá, přirozená, upřímná, pracovitá, skromná, laskavá,... Miluji lidi, z kterých srší pozitivita a láska k bližnímu.

Zajímavou a zábavnou postavou filmu byl malíř a univerzální výtvarník Ota Nalezinek, který stvořil výtvarnou podobu města Lucemburk, jeho díla zdobí mnohé veřejné budovy nebo je najdeme na známkách a pohlednicích. Bystrý glosátor politiky i ekonomiky prostřednictvím originálních koláží! Přitom jeho životní příběh vzestupu k tak slovuťnému renomé je opět fascinující.

Zaujal i Michal Svoboda, který se do Belgie dostal ve svých osmnácti letech, hned v roce 1968. V emigraci vystudoval, stal se významným vědcem, biochemikem, publikoval, pracoval na univerzitě, kde se těšil velké oblibě mezi studenty i kolegy. Jeho výzkumy pomohly tisícům dětí z Bolívie, kam byl univerzitou vyslán

diagnostikovat zákeřnou chorobu. Jeho velkým koníčkem je létání sportovními letadly. Na setkání během zahájení festivalu mi zajímavě vyprávěl o současném životě v Belgii.

Nejsilněji zapůsobila tečka sdělena uznávanou lucemburskou osobností - Františkem Šedým, zakladatelem a dlouholetým předsedou tamního česko-slovensko-lucemburského spolku. Po roce 1968 pomohl československým emigrantům rychleji získat lucemburské občanství, naučit se německy, rozvinout krajanský život, u jehož začátků dlouhou dobu stál. Kromě ceny Gratias Agit je držitelem medaile Karla Kramáře. V jeho vyprávění rezonovaly veškeré staré pravdy našince, člověka, který se rozhodl zavřít za sebou navždy vrátka kdysi totalitou usurpovaného domova a najít šťastný a hodnotný život ve svobodném světě. Jak velmi jsem souzněla se závěrečnou myšlenkou dokumentu: Češi by se měli dnes těšit ze života ve své krásné vlasti – něco, co nám bylo kdysi tak bolestně znemožněno -, měli by se konečně zbavit malicherného politikaření a vážit si toho, že mohou žít ve svobodné zemi bez hrůz diktatury a totality, tak výmluvně připomínané právě hrdiny filmových dokumentů Českých kořenů.

